

STENOMUSEEN 46

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER – JUNI 2009

BLOD – i kroppen – i banken – i historien

Mon den forulykkede bil gør indtryk på eleverne fra 7. klasse på Vejlbyskole? (Foto: Hanne Teghlus)

Udstilling på Steno Museet
7. maj til 23. december
2009.

Hver dag sker der voldsomme personskader i forbindelse med trafikulykker. Flere

Bloddonorernes hæderspris 2009 er givet til Steno Museet. Prisoverrækkelsen foretages ved en højtidelighed på museet den 16. juni 2009.

af disse trafikofre kan takke det organiserede beredskab og en akut blodtransfusion for deres overlevelse.

For at opretholde den konstante forsyning af frisk blod er det nødvendigt, at der dagligt i Århus rekrutteres 10 nye bloddonorer.

Steno Museet har valgt at indgå et samarbejde med Bloddonorerne i Århus for at øge opmærksomheden på det fortsatte behov for, at nye

frivillige bloddonorer melder sig i den gode sags tjeneste.

Den gode gerning

Ideen om den "gode gerning" var netop det, der i 1930'erne fik spejderbevægelsen i Danmark til at organisere de tidligste blodtapninger. Den gode og uegennyttige gerning er fortsat Bloddonororganisationernes mantra, og noget, som de fleste bor-

Fortsættes side 10.

Blod...*Fortsat fra forsiden.*

gere kan bidrage til. Det eneste der kræves er, at man er rask og har lyst til at lade sig tappe for blod et par gange om året.

Bloddonorerne og Steno Museet

Udstillingen *BLOD – i kroppen – i banken – i historien* er museets bidrag til fejringen af den århusianske bloddonororganisationens 75 års jubilæum.

Udstillingen er for størstedelen finansieret af Bloddonororganisationen og er kommet i stand med forhenværende overlæge ved Blodbanken i Århus, Jan Jørgensen, som sparringspartner.

Intet blod i blodudstillingen

I arbejdet med udstillingen har vi overvejet, hvordan man kunne skabe en ramme om et emne, der er så flygtigt og forbundet med så mange følelser, ubehag og associationer som blod.

Ja, hvordan udstiller man egentlig "blod"? Og hvilke historier er vigtige at fortælle?

Der er ikke udstillet en eneste dråbe blod, men em-

net illustreres og symboliseres ved forskellige effekter og genstande, ligesom de valgte historier giver et lille indblik i blodets kulturhistorie og nutidige brug.

Hvordan ser et moderne tappeleje ud, og hvordan behandler man det blod, som netop er afgivet? Hvorfor hedder det Rhesus, og hvornår opdagede man blodtyperne, så det blev ufarligt at modtage blod. Det er nogle af de spørgsmål, der tages op.

Men hvad gør et lille lam i udstillingen, og hvorfor er der vist en motorsav?

I udstillingen er der et tema om de tidligste forsøg med blodtransfusion, bl.a. ved at benytte blod fra dyr til mennesker og ved at bruge mælk som erstatning for blod.

De 5-6 liter blod, et voksent menneske indeholder, symboliseres ved et antal røde mælkekartoner, som står ved foden af et skelet, og her kan man også læse, hvor mange kilometer blodkroppen indeholder.

Der udstilles også et udvalg af de donorgaver, man modtager efter et vist antal tapninger, og det moderne tappeleje fra Skejby Sygehus

viser, hvordan en nutidig donorsituation ser ud.

Hver dag bruges 100 portioner blod i Århus

Hvornår og i hvilke tilfælde er blodtransfusion altfagørende for helbredelse og overlevelse?

Størstedelen af blodforsyningerne benyttes i forbindelse med kræftsygdomme, ved fødsler og ved uheld.

Kunstneren Bjørn Kromann-Andersen har skabt en installation komponeret over de 100 portioner blod, der udgør det daglige behov i Århus. Blodposerne – med teaterblod – er ophængt på en lysvæg.

I Danmark er der blod nok til at dække behovet, men kun hvis der dagligt tilgår friske forsyninger.

De livsfarlige fødsler

I mange U-lande er der ikke nær blod nok til at dække behovet. I disse lande dør derfor omkring en halv million kvinder hvert år af blodtab i forbindelse med fødsler.

Med moderne operationsmetoder og nye rationelle former for udnyttelse af blod kan den samme mængde komme langt flere til nytte end tidligere – men i enkelte tilfælde

En krammer til "Bloddråbemanden". I forbindelse med åbningen af udstillingen den 7. maj havde museet lånt Bloddonororganisationens "bloddråbemand". Netop denne dag afvikledes også den store kapsejls om "Det gyldne bækken" på søen i Universitetsparken. "Bloddråbemanden" benyttede derfor lejligheden til at udbrede kendskabet til udstillingen og til Bloddonorsagen for de mange studerende, der var mødt op.

(Foto: Anders Stie Tommerup)

er det mængden af blodforsyning, der er det afgørende. Således symboliserer en lyserrød kjole et lykkeligt tilfælde, hvor 60 portioner blod udgjorde forskellen mellem liv og død, hvorimod motorsaven illustrerer det uheld, hvor hjælpen ikke nåede frem.

Derfor den forulykkede bil
Udstillingens målgruppe er unge mennesker, især de man-

ge studerende, der dagligt færdes på universitetsområdet. For at skabe opmærksomhed om påtrængende emner kan det være nødvendigt at tage dramatiske midler i brug. Museet ønsker at vise, hvordan en almindelig bil kan se ud efter at have været involveret i et autentisk uheld.

Som naturvidenskabeligt museum er det et af vores mål at skildre verden, sådan

som den ser ud. Bilen skal være en øjenåbner og forhåbentlig mane til eftertanke og refleksion ikke alene for unge, men for alle, der dagligt færdes i trafikken.

I forbindelse med jubilæet har Jan Jørgensen og Bloddonororganisationen udgivet bogen *Blod gi'r liv*. Bogen kan købes på Steno Museet for 45 kr.

Hanne Teglhus